BILAGA M1.22 SAMRÅDSMÖTE STAFFANSTORP HJÄRUP 3:2

MAXIMA
Projekt tillstånd
Tillståndshandling
Miljöbalken

2025-05-28 Slutversion

Samråd med fastighetsägare till fastighet Staffanstorp Hjärup 3:2 om program MAXIMA

Datum: 2025-02-13
Tid: 13:00-13:50
Plats: Hjälmaregatan 3 och digitalt (Zoom)

Närvarande

Namn		Roll
[redacted]		Lantbrukare, Fastighetsägare till fastigheten Staffanstorp Hjärup 3:2
[redacted]		Maka
VA SYD		
Petra Mani		Bitr. projektledare Tillstånd
Elisabeth Werner		Juridiskt ombud (Delphi) för tillståndsansökan
Stefan Milotti		Projektledare Avloppstunnel Söder och Norr
Anna Palm	Digitalt	Funktionsansvarig Funktion Fastighet
Torbjörn Lagrelius		Funktion Fastighet, markåtkomstfrågor
John Sjöström	Digitalt	Ansvarig samråd, Tyréns
Rebecka Strohl	Digitalt, Protokollförare	Handläggare samråd, Tyréns

Det som anges i protokollet är information som framkom på möte utöver det som framgår av powerpointpresentationen (bilaga 1). Även under mötet ställda frågor och lämnade svar redovisas i protokollet.

1 Välkomna

Petra Mani hälsar alla välkomna och presenterar förutsättningar för mötet.

- Genomgång agenda
- Syftet med mötet är ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken.
- Presentation av mötesdeltagare (se deltagarlista)

2 Inledning och presentation av avloppsreningssystemet MAXIMA

2.1 MAXIMA – ett nytt system för rening av vårt avloppsvatten

Petra Mani presenterar

VASYD:

- VA SYD är en av Sveriges största VA-organisationer med verksamhet som pågår dygnet runt.
- Storsatsar på hållbar avloppsrening.

MAXIMA:

- Ett stort regionalt samhällsprojekt, bygger om och bygger ut Sjölunda avloppsreningsverk för att kunna rena mer avloppsvatten från kommuner i sydvästra Skåne (Burlöv, Malmö, Lomma och Lund). Även avloppsvatten från Hjärup i Staffanstorps kommun kopplas på systemet, samma ledning som idag är kopplad till Sjölunda via ABMA-ledningen.
- Regionen har flera avloppsreningsverk som är i behov av modernisering. Det finns behov av större kapacitet och ny infrastruktur för att ta emot avloppsvatten.
- Miljölagstiftningen ställer högre krav när det gäller rening.
- Utbyggnaden av Sjölunda avloppsreningsverk omfattar en kapacitetsökning från dagens anslutning om cirka 360 000 personer till cirka 690 000 personer år 2045.
- MAXIMA är ett system som består av olika anläggningsdelar som ska ses som ett tekniskt system, anläggningsdelarna är beroende av varandra. Tillstånd söks för hela systemet.
- Överföringsledningarna från Borgeby samt avvecklingen av Borgeby avloppsreningsverk och Källby avloppsreningsverk ingår inte i tillståndsansökan.

Fråga från Fastighetsägare: Ska inte Hjärup kopplas på?

VA SYD svarar: Jo, Hjärup kopplas på men Staffanstorps kommun är inte en del av VA SYD.

2.2 Samhällsnyttor

Petra Mani presenterar projektets nyttor

- Projektet är inget självändamål, det finns 5 identifierade samhällsnyttor.
- Trygga tillväxt. Regionens befolkningstillväxt och klimatförändringar behöver hanteras för att samhället ska kunna fungera. VA SYD vill vara proaktiva och göra utbyggnaden innan befolkningen blivit för stor.
- Skydda vattenmiljöer. Behöver möta en skarpare lagstiftning och miljökrav.

- VA SYD vill återvinna energi och näringsämnen i samhället.
- MAXIMA ska stärka VA SYD och dess medlemmar. Samlar kompetens och investeringar till ett ställe.
- MAXIMA ska vara ett robust system med en ökad driftsäkerhet som kan hantera avloppsvattenrening i regionen under lång tid framåt.

2.3 Preliminär tidplan

Petra Mani presenterar

- VA SYD håller på att ta fram handlingar till tillståndsansökan och planerar skicka in ansökan till mark- och miljödomstolen försommaren 2025 och räknar med att det tar cirka 2 år att få tillstånd. Räknar med att få tillstånd cirka 2027.
- Byggtid på cirka 8 år. Bygga avloppstunnlarna och schakt tar cirka 4-5 år, varje schakt tar cirka 6-12 månader.
- Byggnation av Sjölunda avloppsreningsverk sker under pågående drift.

3 Tillståndsansökans omfattning

3.1 Placering

Petra Mani presenterar anläggningarnas placering

- Olika platser för lokalisering av anläggningsdelarna har utretts.
- Nya utloppsledningar i Öresund med ny utsläppspunkt 4 kilometer ut från land, jämfört med dagens 2 kilometer. Utloppsledningarnas utsläppspunkt har varit föremål för modelleringar på olika utsläppspunkter, utredningar och jämförelser.
- Det har bedömts att den nuvarande platsen för Sjölunda avloppsreningsverk är den bästa, platsen används redan för ändamålet och det ligger i ett industriområde långt från bostäder.
- Pumpstationen som ska lyfta vattnet frånavloppstunnlarna till avloppsreningsverket behöver ligga nära avloppsreningsverket och i en lågpunkt mellan de två tunnlarna. Det finns inte utrymme för pumpstationen på fastigheten Sjölunda 9, den är därför placerad strax utanför.
- Avloppstunnel Söder anläggs från S15 Turbinen till S01 Sjölunda pumpstation och har även två mikrotunnlar från Spillepengen och Värnhemstorget.
- Avloppstunnel Norr anläggs från Källby till Sjöunda. Tunnlarna möts på samma nivå vid Sjölunda pumpstation.
- För tunnlarna har man jämfört att bygga tunnlar med ledning. Slutsatsen är att tunnel är det alternativ som stör omgivningen minst.

4 Planerad verksamhet

4.1 Juridisk avgränsning

Elisabeth Werner presenterar

- Avgränsningssamråd hålls bland annat med berörda myndigheter, fastighetsägare och andra parter, vilket är en del av att söka tillstånd enligt miljöbalken.

- Verksamheten vid Sjölunda avloppsreningsverk utgör så kallad miljöfarlig verksamhet och om- och utbyggnad samt kapacitetsökning av avloppsreningsverket kräver tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken.
- Projektet innebär också vattenverksamhet vilket kräver tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken. Vattenverksamhet innefattar bland annat arbeten i vattenområde vid anläggande av utloppsledningarna. Tunnlarna är inte tillståndspliktiga men vid schakten kommer grundvatten att ledas bort vilket kräver tillstånd för vattenverksamhet. Tillstånd för vattenverksamhet behövs bland annat även för anläggande av tillfällig vägbank i vattenområdet som behövs vid anläggande av utloppsledningarna.
- Det finns Natura2000-områden med bevarandeplan för olika arter som ska skyddas i Öresund, utpekade värden får inte på ett betydande sätt skadas. Som det ser ut nu behöver VA SYD inte söka tillstånd för påverkan på Natura2000-område men frågan utreds och ingår därför i samrådet.
- Det kan bli aktuellt att söka dispens för biotopskydd, till exempel alléer, och artskydd. Frågan utreds.
- Söker även tillstånd för följdverksamheter, vilket är verksamheter som är väsentliga för att man ska kunna bedriva den planerade verksamheten, till exempel ledningsnätet och transporter.

4.2 Geografisk avgränsning

Elisabeth Werner presenterar

- Samrådskretsen omfattar de som kan bli berörda av verksamheten. Samrådskretsen är definierad utifrån påverkansområden för buller, grundvatten och vibrationer. Vilket påverkansområde som styrt avgränsningen för samrådskretsen varierar mellan olika platser Avgränsningen har gjorts genom en konservativ ”worst case” bedömning.

5 Avloppsreningssystemet

5.1 Avloppstunnel Norr

Stefan Milotti presenterar

- Avloppstunnel Norr kommer vara cirka 3 meter i diameter.
- Avloppsvattnet som idag går till Källby avloppsreningsverk ska rinna med självfall från schakt S37 Källby till S01 Sjölunda pumpstation och ledas därifrån till Sjölunda avloppsreningsverk för behandling.
- Längs med tunnelsträckningen anläggs 4 schakt med arbetsområden och anslutningar till befintligt ledningsnät.
- Startschakt för tunneldrivningen kommer vara antingen S32 Alnarp eller S34 Södra Hjärup.
- Tunnelborrmaskinen kommer att gå cirka 25-30 meter under markytan.
- Byggtid för tunneln förväntas bli cirka 5 år. Schakten har en byggtid på mellan 6-12 månader beroende på schakt.

Fråga från Fastighetsägare: Kommer ni att gå åt båda hållen från startschakten?

VA SYD svarar: Ja, det planeras så.

Fråga från Fastighetsägare: Hur stora är schakten?

VA SYD svarar: Det beror på schaktets funktion. Schakten som ska agera startschakt är cirka 20 meter i diameter, övriga schakt är cirka 8-9 meter i diameter. Mottagningsschakt är det schakt där tunnelborrmaskinen tas emot. För Avloppstunnel Norr förs maskinen ner i startschaktet och drivs mot Sjölunda, där tas maskinen upp och ner igen i startschaktet och driver tunneln mot Källby. Sedan första samrådet där Lund var med har teknikfrågan utretts vidare och teknikvalet har gjorts om. Detaljprojektering av tunneln görs i ett senare skede.

5.2 Schakt

Stefan Milotti presenterar

- Först byggs stödväggarna, sen grävs det ut jord ner till permanent botten. Därefter gjuts bottenplattan. Sen byggs innerväggarna, schaktet kläs med betong vilket ger den vattentäta konstruktionen. När schakten är färdigbyggda kan avloppstunneln anslutas till schaktet och schaktet kan användas som utrymningsschakt.
- I driftskedet ska S34 användas för anslutning av avloppsvatten från Hjärup och Borgeby.

Fråga från Fastighetsägare: Hur ska vattnet från Borgeby komma dit?

VA SYD svarar: Ledningar grävs ner på traditionellt sätt på cirka 2 meters djup. Det är mycket mindre flöden från Borgeby jämfört med från Lund. Anslutningsledningar från Borgeby ingår i programmet MAXIMA men inte i tillståndsansökan. Ledningarna från Borgeby sker genom ett annat förfarande.

- Schakten förbereds för framtida anslutningar.
- Schakten förses med en överbyggnad för ventilation. Vid normala förhållanden kommer det att vara ett undertryck i tunneln vilket gör att luften pressas upp vid Sjölunda pumpstation där man har ett lukthanteringssystem. Vid situationer med stora mängder vatten i tunneln, t.ex. vid kraftiga skyfall så att tunneln fylls med vatten, kan det skapas luftfickor med luft som behöver komma ut genom ventilerna vid schakten. Detta förväntas bara ske vid enstaka tillfällen. De system som finns i både Lund och Malmö kombinerar avloppsvatten och dagvatten vilket medför att det kan bli stora flöden som ska hanteras vid skyfall. Utformningen på överbyggnaden kan vara till exempel en svanhals men det är inte färdigprojekterat.
- Vid schakten behöver det även finnas utrymme för att parkera servicefordon för kontroll i driftskede och ett lock på schakten för att kunna komma ner.

5.3 Tunneldrivning

Stefan Milotti presenterar

- Bilden till höger (s. 18 i powerpointpresentationen, bilaga 1) visar ett exempel på den typ av maskin som planeras att användas för tunneldrivningen. Samma typ av maskin användes för citytunneln.
- Maskinen har ett roterande borrhuvud längst fram. Medan man borrar transporteras massor bakåt, läggs på transportband och skickas tillbaka till startschaktet. Det är från startschaktet som massor transporteras bort. Tunneln kläs in med betongsegment allt eftersom tunneldrivningen framskrider. Segmenten är förtillverkade.

6 Aktuella schakt med arbetsområden

6.1 S34 Södra Hjärup

VA SYD: Området innanför den lila linjen är det arbetsområde som planeras. Det inkluderar utrymme för maskiner, bodar, material och hantering av matjord.

Fråga från Fastighetsägare: Går det att ändra på de spetsiga vinklarna mot jordbruksmarken. Vi vill ha en vinkel på minst 90 grader för att kunna köra med jordbruksmaskiner på den angränsande jordbruksmarken.

VA SYD svarar: Det är bra att veta. Vi tar med frågan till detaljutformningen i senare skede. I tillståndsansökan redovisar vi alla ytor som kan vara aktuella att använda.

Fråga från Fastighetsägare: Har ni en dialog med trafikverket?

VA SYD svarar: Vi har haft samrådsmöte.

Kommentar från Fastighetsägare: Reglering med Trafikverket är inte löst för den del de har använt och som MAXIMA planerar att använda som arbetsområde.

VA SYD svarar: Vi får ta en kontakt med Trafikverket.

Fråga från VA SYD: Är ytan som pumpstationen står på också er?

Fastighetsägare svarar: Nej, Staffanstorps kommun har löst in marken.

VA SYD: Kommunen har meddelat att de behöver ha tillgång till pumpstationen under hela byggtiden. Vi är också begränsade av luftledningarna som har ny placering.

Fråga från VA SYD: Är det några särskilda minimimått för maskiner att ta sig runt som vi behöver ta hänsyn till? Behöver man kunna vända eller räcker det med att man kan köra fram och bakåt.

Fastighetsägare svarar: Det är bäst om vi kan ha en rät vinkel och minst 20 meter.

7 Förväntad miljöpåverkan

7.1 Påverkan i bygg- och driftskede

John Sjöström presenterar

- Utreder förväntad miljöpåverkan under framtagande av MKB. Huvudsaklig påverkan uppstår i byggskedet vid anläggande av schakt, Sjölunda avloppsreningsverk och utloppsledningar.
- Huvudaspekter i byggskedet:
    - Grundvattennivå och grundvattenkvalitet.
    - Utsläpp av överskottsvatten. Unik situation vid varje schakt där man behöver ta hand om inläckande grundvatten och nederbörd. I flera fall utreds att leda vatten till recipient eller markavvattningsföretag (diken). Det finns kartor i samrådsunderlaget, bilaga SU3 Avloppstunnel norr som visar markavvattningsföretaget Vinstorp Lomma 1943, som ligger närmast nedströms S34. Det är under utredning om man behöver leda vatten dit eller inte. I så fall kommer det att ske en behandling innan man leder

vattnet dit. För varje schakt utreds vilken behandling som behövs beroende på de olika förutsättningarna. Det kan även vara aktuellt att leda till kommunalt ledningsnät.
    - Transporter: Som det ser ut vid schakt S34 nu blir det transporter österut genom Hjärup men frågan utreds fortfarande och kommer att redovisas i ansökan. Det görs en platsspecifik bedömning vid varje schakt.
    - Buller och vibrationer: Det är olika förutsättningar vid olika schakt avseende bland annat närhet till bostäder vilket medför behov av olika skyddsåtgärder såsom arbetstider och bullerdämpande åtgärder. Fler åtgärder behövs i stadsmiljö. S34 ligger nära bostadshus i Hjärup. Vibrationer kan uppfattas när tunnelborrmaskinen passerar under i cirka 1 veckas tid.
    - Natur och Natura 2000. Passerar under men berör på ytan vid schakt och via utloppsledningar.
- I driftskedet sker miljöpåverkan genom utsläpp till recipient från utsläppspunkt i Öresund, transporter till och från reningsverk och i begränsad omfattning till schakten för kontroll. Luft- och luktpåverkan är likartat som idag, det kommer vara ett undertryck så att luften tas ut vid Sjölunda. Vid extrema regn kan lukt och luft komma ut vid schakten, det är sällanhändelser.

Kommentar från Fastighetsägare: Det dikningsföretaget (Vinstorp Lomma 1943) har Skanska använt när de byggt ut Hjärup Västerstad. Det finns en begränsning där de inte får lämna mer vatten än vad jordbruksmarken klarar av. Det sitter en tratt och de har gjort dammar/fördröjningsmagasin.

VA SYD svarar: Det är bra information om att det redan finns en sådan förändring. Vi tar med oss det i kommande analys och bedömning av hantering av överskottsvatten vid schaktet.

Fråga från Fastighetsägare: I hur stort område vibrerar det?

VA SYD svarar: Påverkansområdet som visades i samrådsunderlaget är ett worst-case. Har räknat med en korridor längs med tunnelsträckningen som är drygt 200 meter bred, 115 + 115 meter åt varje sida från tunnelns mittlinje.

8 Övriga frågor

Fråga från Fastighetsägare: Pågår arbete med tunneln dygnet runt?

VA SYD svarar: Ja, själva tunnelborrningen. Vid arbeten med schakten utgår arbetstiderna från naturvårdsverkets riktlinjer, det är olika arbetstider för olika schakt.

Fråga från Fastighetsägare: Kommer ni lagra stora mängder massor vid schaktet eller tar ni bort dem efterhand?

VA SYD svarar: De tas bort efter hand, men inte under natt och helg. Transporter till och från schakten sker främst under anläggandet av schakten. Schakten byggs inte under helgtid. Vid startschakten kommer massor från tunneldrivningen lagras över helg men transporteras sedan bort. Tunnlarna har en byggtid på cirka 5 år men arbete vid schakten sker med mindre frekvens när schakten är färdigbyggda.

Fråga från Fastighetsägare: Spontar man ner 40 meter för schakten?

VA SYD svarar: Nej, man använder en annan teknik. Man gräver ner och hissar ner armeringskorgar som man gjuter i en cirkel. Det är en något dyrare teknik men med mindre omgivningspåverkan.

Petra Mani avrundar och tackar för mötet.

9 Bilagor

Bilaga 1. Presentation vid samrådsmöte

VASYD
MAXIMA